

Nevladne organizacije in neformalno izobraževanje za informacijsko družbo

Non-governmental organisations and the non-formal education for the Information society

dr. Stanko Blatnik
IPAK Inštitut
Koroška cesta 18, 3320 Velenje
stanko_blatnik@yahoo.com

mag. Simon Delakorda
Inštitut za elektronsko participacijo
Povšetova ulica 37, 1000 Ljubljana
simon.delakorda@inepa.si

Ana Pleško, uni. dipl. soc. del.,
mag. inž. inf. in tehnol. kom.
Simbioza Genesis, socialno podjetje
Letališka cesta 3, 1000 Ljubljana
ana.plesko@simbioza.eu

POVZETEK

Digitalna preobremenitev družbe prinaša nove možnosti in izzive na področju izobraževanja. Izobraževanje za informacijsko družbo ni več domena enega samega sektorja. Nasprotno, postaja vse bolj več deležniško in raznoliko. Članek postavlja v ospredje vlogo nevladnih organizacij (NVO) v neformalnem izobraževanju za informacijsko družbo. Uvodoma izpostavlja problematiko obstoječega izobraževanja skozi naložbe kohezijske politike v Sloveniji in neizkoriščen potencial neformalnega izobraževanja. V nadaljevanju predstavlja koristi neformalnega izobraževanja in primere nevladnih organizacij, ki uvajajo inovativne pristope pri krepitevi e-veščin in digitalnih kompetenc prebivalstva. V sklepnem delu so oblikovani predlogi za sistemsko ureditev neformalnega izobraževanja in krepitev medsektorskega sodelovanja. Slednje bo nevladnim organizacijam omogočilo, da prevzamejo odgovornejšo in aktivnejšo vlogo v digitalni preobrazbi in prispevajo k izboljšanju položaja Slovenije na indeksu digitalnega gospodarstva in družbe.

Ključne besede

informacijska družba, Digitalna Slovenija, neformalno izobraževanje, nevladne organizacije, DESI indeks, človeški kapital, kohezijska politika EU, naložbe

ABSTRACT

The digital transformation of society brings new opportunities and challenges in the field of education. Education for the information society is not anymore attached to a single sector. On the contrary, it is becoming increasingly multi-stakeholder in nature and therefore diverse. The article focus is on the role of non-governmental organisations (NGOs) in non-formal education for the information society. The issue of the EU Cohesion policy investments into the Slovene formal education system and the unexploited potential of non-formal education for the purpose of digital transformation are discussed as a starting point. Cases of NGOs developing innovative approaches in enhancing e-skills in the digital competences of the population are presented. The final part elaborates policy proposals for supporting of non-formal education and strengthening cross-sector collaboration. Both are necessary conditions for NGOs to undertake stronger and more accountable role in digital transformation as well improving Slovenia position on Digital economy and society index.

Keywords

information society, Digital Slovenia, non-formal education, non-governmental organisations, DESI index, human capital, EU cohesion policy, investments

1. PROBLEMATIKA IZOBRAŽEVANJA ZA INFORMACIJSKO DRUŽBO

Nahajamo se v obdobju hitrega razvoja tehnologij. Digitalizacija, industrija 4.0, verižni bloki, kriptovalute, pametne pogodbe, umetna inteligenca, globoko učenje, internet stvari in družbena omrežja so krilatice, o katerih udeleženci formalnega izobraževanja ne slišijo. Pravzaprav je stanje v formalnem izobraževanju še bolj kritično, ker IKT vsebin ni v obveznem programu osnovnih šol. Obstajajo izbirne vsebine, vendar se le-te izvajajo samo v nekaterih šolah. Ustanove, ki izvajajo vseživljenjsko izobraževanje (npr. ljudske univerze) ponujajo osnove uporabe računalnika (urejanje besedil, oblikovanje preglednic, pripravo predstavitev, uporabo interneta, elektronske pošte, multimedije in omrežij). Težko pričakujemo, da bodo te ustanove v kratkem času pripravile in ponudile sodobne vsebine digitalizacije, ki bodo pokrile vsestransko široko in uporabno znanje digitalnih spretnosti za aktivno vključevanje v sodobno družbo [1],[2]. Dodaten problem predstavlja usposobljenost izobraževalcev v formalnem izobraževalnem sistemu, katerim primanjkujejo potrebna znanja in veščine za izvajanje sodobnih vsebin digitalizacije. Problematiko izobraževanja za informacijsko družbo država Slovenija naslavlja v okviru prednostne naložbe 10a - Vlaganje v izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za spretnosti in vseživljenjsko učenje z razvojem infrastrukture za izobraževanje in usposabljanje v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020. Financirani projekti v okviru te prednostne osi so (bili) med drugimi naslednji: Nadaljnja vzpostavitev IKT infrastrukture v vzgoji in izobraževanju (20 milijonov evrov), Razvoj in udejanjanje inovativnih učnih okolij in prožnih oblik učenja za dvig splošnih kompetenc (10 milijonov evrov), Razvoj in implementacija preverjanja pedagoških digitalnih kompetenc izobraževalcev (1,98 milijona evrov), Odrprt, odziven in kakovosten sistem visokega šolstva - Vključevanje uporabe IKT v visokošolskem pedagoškem procesu (1,5 milijona evrov), Spodbujanje prožnih in inovativnih oblik učenja z razvojem jezikovnih virov in tehnologij (1,5 milijona evrov), Inovativne in prožne oblike poučevanja in učenja v pedagoških študijskih programih (prispevek EU 1 milijon evrov) ter Razvoj in implementacija dviga digitalnih kompetenc ter temeljnih znanj računalništva in informatike otrok, učencev in dijakov (800.000 evrov). V okviru te prednostne osi potekata tudi projekta

Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc od 2018 do 2022, ki vključuje računalniško pismenost za odrasle (22,1 milijona evrov; načrtovana poraba za programe digitalnega opismenjevanja v Operativnem programu znaša 8,9 milijona evrov) in Strokovna podpora področju pridobivanja temeljnih kompetenc (666.700 evrov) [3]. Navkljub več deset milijonskim naložbam Evropske kohezijske politike 2014-2020 v digitalne veščine mladih ter uporabo IKT pri poučevanju in učenju ter računalniško pismenost za odrasle, Slovenija v zadnjih letih ni dosegla napredka na tem področju. Slovenija se na tematskem sklopu indeksa digitalnega gospodarstva in družbe (DESI), ki meri človeški kapital oz. veščine za uporabo interneta, osnovna in napredna digitalna znanja ter spretnosti prebivalstva, nahaja pod povprečjem EU na 15. mestu [4].

Tabela 1. Uvrstitev države Slovenije na indeksu DESI (sklop človeški kapital)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
SLO	15	16	16	13	14	15

Pri razlagi uspešnosti naložb kohezijske politike Slovenije na področju vlaganja v izobraževanje predstavljajo pomemben dejavnik naložbeni cikli, katerih neposredni učinki in rezultati so lahko vidni v srednji ali dolgoročni perspektivi. Zato je pri oceni uspešnosti zaključenih projektov, ki nimajo izrazite infrastrukturne narave (npr. naložbe v človeški kapital) potrebno upoštevati časovno distanco, ki lahko traja tudi nekaj let [5].

2. NEIZKORIŠČEN POTENCIAL NEFORMALNEGA IZOBRAŽEVANJA

Tudi, če bi v tem trenutku prišlo do bistvenih sprememb v formalnem izobraževanju za informacijsko družbo, imamo veliko prebivalcev v populaciji starejših od 18 let, ki v času formalnega izobraževanja ni pridobila ustreznih znanj, veščin in ni pripravljena za sprejemanje sprememb. To pomeni, da bodo imeli težave pri delu in življenju v družbi, ki hitro uvaja nove tehnologije. Vrzel, ki je nastala zaradi hitrega razvoja in implementacije tehnologije, lahko učinkovito izpolnijo nevladne organizacije. Nevladne organizacije so fleksibilne in se za razliko od javnih izobraževalnih organizacij lahko hitro odločajo in ponudijo vsebine, ki so aktualne in nujno potrebne, da bo Slovenija ostala v stiku s sodobnimi trendi.

Načelu prožnosti in odprtosti v izobraževanju sledi Strategija Digitalna Slovenija 2020 – Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020, ki prepoznava vlogo neformalnega izobraževanja za informacijsko družbo. Formalni in neformalni šolski prostor je treba odpreti novim idejam in prilagoditi novim generacijam, potrebam izobraževanja za nova digitalna delovna mesta in enakopravnemu vključevanju vseh generacij v evropsko digitalno družbo (str. 6). Strategija med razvojna načela digitalizacije umešča tudi neformalno izobraževanje za mlajšo in starejšo generacijo (str. 9) [6].

Neformalno izobraževanje za informacijsko družbo prinaša veliko variabilnost, saj se prilagaja tako potrebam in zmožnostim posameznikov kot družbe in je lahko tudi zelo raznoliko. Odziva se na potrebe dane situacije in odgovarja na potrebe ljudi, izhaja pa iz človekovih vsakdanjih dejavnosti in ima nanje tudi povraten vpliv, saj se posamezniki v neformalnem izobraževanju

izobražujejo in razvijajo za raznolike veščine in spretnosti, ki so izhajale iz njihovih potreb in želja. Neformalni programi se oblikujejo glede na potrebe, želje in zmožnosti posameznikov ali skupin. V okviru neformalnih izobraževanj nevladne organizacije dopolnjujejo in razširjajo storitve, ki jih sicer nudi javni sektor, in tako krepijo razpoložljive vire ter omogočajo hitrejšo in boljše izobraževalne učinke.

Načelo variabilnost izobraževanja zasleduje dokument Strateške usmeritve nadaljnega uvajanja IKT v slovenske visokošolske zavode do leta 2020, ki postavlja v izhodišče zagotavljanje pogojev za delovanje odprtih učnih okolij. Ta so konceptualizirana kot okolja, ki omogočajo, da se z inovativni pedagoškimi strategijami v polni meri izkoristijo možnosti uporabe IKT tako v procesu učenja kot v procesu poučevanja [7].

2.1 Pomanjkanje medsektorskega sodelovanja

Ključni pogoj koristnosti in učinkovitosti neformalnega izobraževanja predstavlja medsektorsko sodelovanje med različnimi akterji izobraževanja za informacijsko družbo. Strategija Digitalna Slovenija 2020 izpostavlja kot eno izmed pomembnih razvojnih načel digitalizacije tudi iskanje sinergij in vzpostavitev sodelovanja med deležniki na medresorski in medsektorski ravni, v katerega morajo biti vključena podjetja, ministrstva, javni sektor, ponudniki storitev in vsebin, uporabniki, izobraževalne in raziskovalne institucije ter nevladne organizacije. Iskati je potrebno sinergijske učinke, ki bodo izboljševali digitalne veščine prebivalstva, mlade usmerjali v poklice na področju IKT ter jih povezovali s potrebami in usposabljanji zasebnega sektorja za nova digitalna mesta. Strategija navaja tudi oblikovanje skupnih projektov industrije in nevladnih organizacij (str. 17).

Osrednji usklajevalni, koordinativni in posvetovalni odprt forum enakopravnih deležnikov na področju digitalizacije bi morala predstavljati Slovenska digitalna koalicija [8]. Koalicija se sooča s težavami pri vzpostavljanju redne in dolgoročno usmerjene medsektorske komunikacije deležnikov digitalne preobrazbe Slovenije. Odsotnost medsektorske komunikacije se kaže v daljšem obdobju neoperativnosti upravnega odbora in neizvajanju letnih forumov koalicije. Namesto principa več deležniškega usklajevanja, se je v koaliciji vzpostavil princip skupin pritiska, s katerim nosilci posameznih interesov določajo vsebinski okvir delovanja koalicije (BlockChain think thank, industrija 4.0, digitalno znanje pod okriljem formalnega izobraževanja itd.). Gre sicer za aktualna področja digitalizacije, ki pa so omejena na interes enega ali dveh sektorjev (praviloma gospodarstva). Usklajevanje na teh področjih samo po sebi ne vključuje širšega kroga ostalih zainteresiranih deležnikov, med katere sodijo tudi nevladne organizacije.

3. IZOBRAŽEVALNA FUNKCIJA NEVLADNIH ORGANIZACIJ

V nadaljevanju predstavljamo primere neformalnega izobraževanja za informacijsko družbo, katere izvajajo slovenske nevladne organizacije.

3.1 Inštitut IPAK

IPAK inštitut je v sodelovanju z West Valley Collegeom iz Silicijeve doline v letih 2001- 2004 kot prvi v Sloveniji

izobraževal razvijalce za spletne aplikacije. Izobraževanje je potekalo v obliki »blended learning« kombinacija spletnega in klasičnega učenja. Udeleženci so pridobili sodobna in uporabna znanja, vendar je zaradi pomanjkanja finančnih sredstev IPAK prenehal s to obliko izobraževanja. Leta 2011 in 2012 je IPAK v sodelovanju z ustanovo Modra reka izvajal projekt »Izven štiridesetih« [9], v katerem so študenti iz Tuzle in Šapca obiskali Velenje in skupaj s sodelavci inštituta razvijali programsko opremo za logopede. V tednu dni intenzivnega dela so razvili prototip. Na žalost tudi ta projekt zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni prerasel v trajnostno obliko, čeprav so bili rezultati obetavni.

3.2 Zavod Simbioza

Projekt »Simbioza e-pismena Slovenija – vse življenje se učimo« je z akcijo e-opismenjevanja starejših povezal več kot trideset tisoč mladih in starejših v edinstven modul uporabnega podajanja znanja preko medgeneracijskega sodelovanja. Gre za nacionalno pobudo za dvig e-pismenosti med starejšimi s pomočjo mladih prostovoljcev, ki spodbuja socialno vključenost ranljivih skupin, aktivno participacijo in vključujočo digitalno družbo. Simbioza je s pomočjo deležnikov tekom let razvila več pobud in projektov na temo digitalne družbe (kot so Simbioza Šola, Simbioza BTC City Lab, e-Simbioza, etc...). Eden od glavnih ciljev Simbioze je dvig računalniške pismenosti in zanimanje za učenje e-veščin med starejšimi; pomagati jim pri (prvem) stiku z računalnikom, internetom in zadnja leta tudi pri uporabi pametnih telefonov. Po drugi strani pa med mladimi promovira vrednote prostovoljstva, odgovornosti in krepki proaktiven odnos do družbe in lastne prihodnosti. Tovrsten model medgeneracijskega sodelovanja je bil večkrat nagrajen – tako s slovenskimi kot s tujimi priznanji in nagradami.

3.3 Mreža NVO za vključujočo informacijsko družbo

Vsebinska mreža NVO za vključujočo informacijsko družbo (NVO-VID) si prizadeva za celosten pristop k digitalizaciji nevladnih organizacij [10]. Pri tem se osredotoča na naslednja tri področja: 1) uvajanje informacijsko-komunikacijske tehnologije v podporo dejavnostim nevladnih organizacij, 2) pridobivanje digitalnih veščin v nevladnih organizacijah za razumevanje uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije in 3) postopna preobrazba delovanja in organiziranosti v digitalne nevladne organizacije, kadar je to smiselno. Za enostavnejše uvajanje IKT v delo nevladnih organizacij je mreža pripravila pregled virov in ponudnikov dostopne programske in strojne opreme ter spletnih storitev v nevladnem sektorju. Za pridobivanje digitalnih veščin in postopno digitalno preobrazbo v nevladnih organizacijah je urejena ponudba dostopnih izobraževanj za uporabo programske opreme, spletnih in oblačnih storitev, družbenih omrežij, spletne dostopnosti, varnosti, upravljanja z bazami podatkov, projektnega vodenja, izboljšanja produktivnosti dela, komunikacije z uporabniki itd. Prizadevanja mreže NVO-VID na področju digitalizacije temeljijo na prepričanju, da družbeno ustreznost informacijsko-komunikacijska tehnologija in njeno smiselno vključevanje v delovanje nevladnih organizacij pomagata uresničevati njihovo poslanstvo na učinkovit in ustvarjalen način.

3.4 Primerjalne prednosti nevladnih organizacij

Nevladne organizacije imajo pomembno vlogo pri nagovarjanju socialnih in človeških vidikov digitalizacije ter posledično pri uravnoteženi in vzdržni digitalni sliki Slovenije. Primerjalne prednosti NVO na področju digitalizacije so naslednje: netehnološke oz. družbene inovacije in razvoj, umeščenost v družbeno okolje, neposreden stik z ljudmi, praktične izkušnje s terena ter socialne in strokovne kompetence. NVO delujejo na različnih ravneh digitalizacije: raven uporabnika (prepoznavanje potreb in dostop do ciljnih skupin, izobraževanje za uporabo, preverjanje zadovoljstva, vzpostavljanje zaupanja, približevanje uporabnikom), raven skupnosti (zagovarjanje digitalne preobrazbe, promocija inovacij, naslavljanje odločevalcev, pilotiranje in preizkušanje pred vstopom na trg oz. družbena sprejemljivost digitalnih rešitev) in raven vsebin (vrednotenje vsebin digitalizacije z vidika socialne pravičnosti in okoljske prijaznosti, družbeno odgovorno inoviranje in razvoj). Koristi vključevanja NVO v digitalizacijo so naslednje: dostopne, uporabne, učinkovite in prijazne digitalne rešitve, zadovoljstvo končnih uporabnikov, zaupanje v tehnologije, človeške kompetence za digitalno preobrazbo, družbena sprejemljivost inovacij in trajnost digitalnih produktov / projektov.

Nevladne organizacije lahko bistveno hitreje ponudijo izobraževanje novih vsebin kot ostali ponudniki izobraževanj. Vendar se tudi nevladni sektor pri realizaciji ciljev digitalizacije sooča z različnimi težavami. Najpogostejše so naslednje:

- relativno malo nevladnih organizacij lahko ponudi kakovostno izobraževanje s področja digitalizacije,
- večina teh organizacij se nahaja v osrednje slovenski regiji oziroma v Ljubljani,
- za izvajanje vsebin digitalizacije nevladne organizacije nimajo potrebnih sredstev in posledično tudi usposobljenega kadra.

4. PREDLOGI ZA KREPITEV NEFORMALNEGA IZOBRAŽEVANJA ZA INFORMACIJSKO DRUŽBO

Na osnovi izkušenj nevladnih organizacij, ki izvajajo neformalno izobraževanje za informacijsko družbo predlagamo, da se to področje uredi sistemsko prek javnih razpisov in s spodbujanjem medsektorskega sodelovanja. V prvi vrsti se večina nevladnih organizacij na področju neformalnega izobraževanja sooča s pomanjkanjem finančnih sredstev za svoje kadre, delovanje in izvedbo programov. Zato je eden izmed prvih predlogov, da se sistemsko uredi financiranje NVO, ki delujejo na področju neformalnega izobraževanja za informacijsko družbo in izpolnjujejo kriterije za pridobitev finančnih sredstev (npr. status nevladne organizacije v javnem interesu). Poleg tega bi bilo smotno zagotoviti sredstva za izvedbo izobraževalnih vsebin, ki so bila pripravljena v sklopu EU projektov, vendar so realizirana samo v pilotnih fazah projektov. Po zaključku projekta pa zanje ni več na voljo sredstev. To še posebej velja za izvajanje izobraževanj na področjih digitalizacije, ki so pomembna za nadaljnji razvoj Slovenije in ki niso pokrita od strani drugih izobraževalnih organizacij. Prav tako je potrebno več razmisleka nameniti skupnim rešitvam in združevanju storitev in izdelkov, ki se razvijajo na osnovi večdeležniške strukture zasebnega

sektorja, javnega sektorja in civilne družbe. V povezavi s tem je potrebno tudi okrepiti sodelovanje nevladnih organizacij z gospodarstvom, javnim sektorjem in razvojno raziskovalnimi institucijami.

4.1 Načrtovanje kohezijske politike Slovenije 2021-2027

Na podlagi predstavljene problematike neformalnega izobraževanja za informacijsko družbo predlagamo, da država Slovenija v naložbenih smernicah za financiranje v okviru naslednje kohezijske politike v obdobju 2021–2027 nameni več pozornosti socialnim in človeškim vidikom digitalizacije. Te vidike kot cilje navaja Strategija Digitalna Slovenija 2020: (1) dvig splošnega zavedanja o pomenu IKT in interneta za razvoj družbe, (2) intenzivna in inovativna uporaba IKT in interneta v vseh segmentih družbe, (3) vključujoča digitalna družba in (4) zaupanje v kibernetiki prostor in varovanje človekovih pravic (str. 12). Hkrati opozarjamo, da je država Slovenija postavila strateški razvojni cilj v Strategiji razvoja Slovenije 2030, po katerem bo uvrščena na 9. mesto po vseh tematskih razsežnostih indeksa DESI do leta 2030 [11]. Zato predlagamo povečanje naložb v socialne in človeške vidike digitalizacije v okviru cilja kohezijske politike 4: Bolj socialna Evropa – Izvajanje evropskega stebra socialnih pravic. V okviru tega cilja predlagamo naslednjo naložbeno smernico:

Zaupanje v kibernetiki prostor in varovanje človekovih pravic (krepitev neformalnega izobraževanja mladih in odraslih ter usposabljanja prebivalstva za pridobivanje ključnih digitalnih kompetenc, znanj in spretnosti kot so digitalna pismenost in kultura, pametna in varna uporaba IKT, zaščita digitalne zasebnosti, preprečevanje digitalne odvisnosti, ozaveščanje o izzivih digitalizacije kot so umetna inteligenca, internet stvari, robotizacija itd. kot dopolnitev formalnim oblikam izobraževanja).

Prepričani smo, da bo takšna naložbena smernica izboljšala položaj Slovenije na tematskem sklop indeksa DESI, ki meri človeški kapital. Zato pričakujemo od Službe Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK), da bo smernica vključena v načrtovanje kohezijske politike Slovenije za obdobje 2021-2027.

4.2 Programiranje proračuna države Slovenije 2020-2021

Zakon o nevladnih organizacijah (ZNOrg) v 2. odstavku 23. člena določa, da ministrstva na področjih, za katera so pristojna, preko javnih razpisov financirajo projekte in programe nevladnih organizacij in drugih oseb, namenjenih izvajanju ukrepov za razvoj posameznih področij, ter spodbujanju razvoja nevladnih organizacij in razvoju podpornega okolja za nevladne organizacije. Prav preko javnih razpisov financirajo projekte in programe vsebinskih mrež kot subjektov podpornega okolja, namenjenih spodbujanju razvoja nevladnih organizacij.

Predlagamo, da se določila ZNOrg uporabijo pri programiranju proračuna države Slovenije s ciljem okrepiti neformalno izobraževanje za informacijsko družbo na način spodbujanja medsektorskega sodelovanja med izvajalci izobraževanj. V skladu s tem pozivamo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ), da premisli in ustrezno prilagodijo obstoječe pogoje

javnih razpisov in med upravičene izvajalce izobraževanj za digitalno pismenost prebivalstva vključi tudi nevladne organizacije in neformalne oblike izobraževanj.

5. ZAKLJUČEK

Nevladnim organizacijam je potrebno omogočiti, da prevzamejo odgovornejšo in aktivnejšo vlogo v digitalni preobrazbi Slovenije. Potencial nevladnih organizacij je potrebno izkoristiti pri naslavljanju trenutno najbolj kritičnih področij države Slovenije na indeksu DESI kot sta človeški kapital (osnovna in napredna digitalna znanja in spretnosti) in uporaba interneta (uporaba vsebin, komunikacij in spletnih transakcij med državljanji). Obe področji digitalizacije je potrebno izdatneje podpreti z naložbami v neformalno izobraževanje za praktično digitalno pismenost in kompetence (zaupanje v kibernetiki prostor in varovanje človekovih pravic), programe spodbujanja uporabe interneta (storitev e-uprave, e-zdravja, e-vsebin, dvig splošnega zavedanja o pomenu IKT in interneta za razvoj družbe) in projekte za vključujočo digitalno družbo (e-vključenost ranljivih družbenih skupin in starejših ljudi - še posebej na podeželju). S krepitvijo vloge nevladnih organizacij v digitalni preobrazbi Slovenije in krepitvijo medsektorskega sodelovanja na področju neformalnega izobraževanja za informacijsko družbo, se bodo posredno izpolnili tudi cilji Slovenske digitalne koalicije.

6. ZAHVALA

Prispevek je podprt s strani projekta »Profesionalizacija vsebinske mreže nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo (PRO-NVO-VID)«, katerega sofinancira Ministrstvo za javno upravo v okviru javnega razpisa za sofinanciranje projektov razvoja in profesionalizacije NVO in prostovoljstva. Spletna stran projekta <https://www.informacijska-druzba.org/>.

7. VIRI

- [1] Brynjolfsson E. and McAfee. 2014. *The Second Machine age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. WW Norton & Company, New York, NY.
- [2] Andragoški center Slovenije. 2017. *Digitalna pismenost za odrasle - strokovne podlage za pripravo programa*. Dostop <https://pismenost.acs.si/wp-content/uploads/2018/06/Strokovne-podlage-za-pripravo-programa-DP.pdf>.
- [3] Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. *Poročila – programsko obdobje 2014-2020*. Dostop http://www.svrk.gov.si/si/kako_koristimo_eu_sredstva/porocila_programsko_obdobje_2014_2020/.
- [4] Evropska komisija. *Razvrstitev držav članic EU glede na tematske razsežnosti indeksa DESI*. Dostop <https://digital-agenda-data.eu/charts/desi-components>.
- [5] Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo. 2019. *Predlogi naložbenih smernic kohezijske politike Slovenije za obdobje 2021-2027 na področju digitalizacije*. Ljubljana.
- [6] Vlada Republike Slovenije. *Digitalna Slovenija 2020 – Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020*. Dostopno:

http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/DID/Informacijska_druzba/DSI_2020.pdf

- [7] Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. *Strateške usmeritve nadaljnjega uvajanja IKT v slovenske VIZ do leta 2020*.
- [8] Slovenska digitalna koalicija. Dostopno: <http://digitalna.si/si/>.
- [9] Blatnik, S., Selimović, s. and Mujezinović, A. 2012. Out of forty. *Journal of educational and instructional studies in the world*, 2(2), 41-45.
- [10] Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo *Digitalizacija NVO*. Dostopno: <https://www.informacijska-druzba.org/digitalizacija-nvo/>.
- [11] Vlada Republike Slovenije. *Strategija razvoja Slovenije 2030*. Dostop http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2017/srs2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf.